

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN THÔNG QUA MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC HẠ LONG

Vũ Thị Thanh Thanh
Khoa Khoa học cơ bản, Trường Đại học Hạ Long

Tóm tắt: Bài viết phân tích, đánh giá vai trò môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh đối với việc nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên. Thông qua đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên thông qua môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh ở Trường Đại học Hạ Long trong thời gian tới.

Từ khóa: Ý thức chính trị, Giáo dục Quốc phòng và An ninh, sinh viên, Trường Đại học Hạ Long.

SOME SOLUTIONS TO ENHANCE POLITICAL AWARENESS FOR STUDENTS THROUGH THE COURSE ON NATIONAL DEFENSE AND SECURITY AT HA LONG UNIVERSITY

Vu Thi Thanh Thanh
Faculty of Basic Sciences, Ha Long University

Abstract: This article analyzes and evaluates the role of the course on National Defense and Security in enhancing political awareness among students. Through this, the article proposes several solutions to improve political awareness for students through the course on National Defense and Security at Ha Long University in the near future.

Keywords: Political awareness, National Defense and Security Education, students, Ha Long University.

Nhận bài: 10/12/2024

Phản biện: 31/12/2024

Duyệt đăng: 05/01/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm qua, công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho sinh viên (SV) được các trường cao đẳng, đại học quan tâm, triển khai bằng nhiều hình thức khác nhau, trong đó, giáo dục chính trị, tư tưởng thông qua môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh (GDQP&AN) là hình thức cơ bản, hiệu quả. Môn học này đã được quy định trong chương trình đào tạo, với mục tiêu “phát huy tinh thần yêu nước, truyền thống dựng nước và giữ nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và an ninh, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa” (4). Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, các thế lực thù địch đẩy mạnh thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, “phi chính trị hóa” nhằm chuyển hướng nhận thức về chính trị, tư tưởng trong SV, từ đó việc nâng cao YTCT nói chung và thông qua môn học GDQP&AN nói riêng tại Trường Đại học Hạ Long là hết sức cần thiết.

II. NỘI DUNG

2.1. Tầm quan trọng của môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh đối với việc nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên Đại học Hạ Long

GDQP&AN cho SV ở các trường đại học thực hiện theo Thông tư số: 05/2020/TTBGDĐT ngày 18 tháng 3 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ giáo dục và Đào tạo (2). Chương trình môn học gồm 4 học

phần, thời lượng 165 tiết tính tương đương là 8,5 tín chỉ, bao gồm: Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng cộng sản Việt Nam; Công tác quốc phòng và an ninh; Quân sự chung; Kỹ thuật chiến đấu bộ binh và chiến thuật.

Như vậy, với tư cách là bộ môn khoa học nằm trong hệ thống khoa học quân sự, phạm vi nghiên cứu của GDQP&AN ở các trường đại học rất rộng, nội dung nghiên cứu đa dạng, được cấu trúc theo hệ thống từ thấp đến cao, từ đơn giản đến phức tạp luôn có sự kế thừa và phát triển. Nội dung nghiên cứu quan điểm cơ bản có tính lí luận của Đảng về đường lối quân sự và nhiệm vụ, nội dung công tác quốc phòng, an ninh chiếm tỉ lệ khoảng gần 50% thời lượng môn học. Vì vậy, môn học Quốc phòng và An ninh giảng dạy ở các trường đại học có vai trò quan trọng trong việc giáo dục, nâng cao ý thức chính trị cho SV hiện nay.

GDQP&AN là môn học bao gồm những kiến thức cơ bản về đường lối quốc phòng, an ninh của Đảng, công tác quản lí Nhà nước về quốc phòng, an ninh; về kĩ năng quân sự, an ninh cần thiết đáp ứng yêu cầu xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân. Môn học góp phần xây dựng, rèn luyện ý thức tổ chức kỉ luật, tác phong khoa học ngay sau khi SV đang học tập trong nhà trường và khi ra công tác. Giảng dạy và học tập tốt môn học GDQP&AN là góp phần đào tạo ra đội ngũ cán bộ khoa học kĩ thuật, cán bộ

quản lí, chuyên môn nghiệp vụ có ý thức, năng lực sẵn sàng tham gia thực hiện nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trên mọi cương vị công tác.

Không chỉ đơn thuần trang bị cho SV biết các kĩ năng quân sự, chiến đấu, môn học GDQP&AN còn góp phần nâng cao nhận thức chính trị, nắm vững đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về quốc phòng, an ninh, có ý thức trách nhiệm đối với nhiệm vụ quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc; GDQP&AN còn giúp cho SV biết và hiểu được một số quy định trong môi trường quân đội, hướng cho SV làm việc theo nguyên tắc, kỉ cương, kỉ luật, tạo cơ sở cho SV tu dưỡng và hoàn thiện kĩ năng sống của bản thân, để trở thành những công dân có ích trong xã hội. Môn học GDQP&AN có vai trò quan trọng trong việc nâng cao YTCT cho SV, giúp SV trung thành với lí tưởng cách mạng, khơi dậy và nêu cao tinh thần yêu nước, bản lĩnh chính trị; Củng cố niềm tin vào Đảng và Nhà nước. Đặc biệt, trong điều kiện hiện nay, các thế lực phản động trong và ngoài nước luôn tìm cách “chuyển hóa” tư tưởng SV thông qua các âm mưu, thủ đoạn chia rẽ, tung tin bịa đặt, lừa dối, kích động, môn học giúp SV có khả năng, bản lĩnh vững vàng, phản biện lại những quan điểm sai trái, góp phần hình thành nhân cách, phẩm chất và năng lực; đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay. Môn học giúp SV nhận thức và hành động đúng đắn, tránh được các tệ nạn xã hội đang tồn tại; đồng thời giúp SV định hướng được những thế mạnh của mình để phát huy, không ngừng nâng cao YTCT của bản thân.

2.2. Một số giải pháp nâng cao ý thức chính trị thông qua môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh ở Trường Đại học Hạ Long cho sinh viên

Một là, tiếp tục xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên GDQP&AN

Hiện nay, việc xây dựng, phát triển, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên GDQP&AN là vấn đề rất quan trọng và cần thiết. Để thực hiện, trước hết Bộ Giáo dục và Đào tạo chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành liên quan sớm hoàn chỉnh Đề án đào tạo giảng viên GDQP&AN đến năm 2030 và những năm tiếp theo trình Chính phủ phê duyệt, làm cơ sở cho tổ chức thực hiện, nhằm bổ sung đầy đủ về số lượng, chuẩn về chất lượng đội ngũ giáo viên, giảng viên GDQP&AN, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ mới. Hằng năm, nhà trường tạo điều kiện cho đội ngũ giảng viên đi tập huấn, chú trọng cập nhật những nội dung mới về đường lối, quan

điểm của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về GDQP&AN và phương pháp giảng dạy mới, hiện đại để không ngừng bổ sung kiến thức, nâng cao trình độ chuyên môn, kỹ năng sư phạm cho giảng viên. Đồng thời, kết hợp thực hiện chế độ mời chuyên gia, người có kiến thức, kinh nghiệm trên từng lĩnh vực phù hợp tham gia vào giảng dạy. Đổi mới nội dung, hình thức tổ chức thi và hội thi giảng viên giỏi môn học, kịp thời rút kinh nghiệm, xây dựng đội ngũ giảng viên chất lượng cao. Cùng với đó, bảo đảm tốt chế độ, chính sách và có cơ chế phù hợp để động viên, khích lệ đội ngũ giảng viên tích cực, tự giác nghiên cứu nâng cao trình độ, phẩm chất, năng lực, phương pháp giảng dạy đáp ứng yêu cầu phát triển của thực tiễn.

Hai là, đẩy mạnh đổi mới, nâng cao chất lượng dạy - học

Do tính đặc thù môn học GDQP&AN thường “khô cứng”, người học dễ nhàm chán; bởi vậy, cùng với việc cập nhật kịp thời, bổ sung sự phát triển mới của nhiệm vụ quốc phòng - an ninh, bảo vệ Tổ quốc vào nội dung giảng dạy, cần đẩy mạnh đổi mới nội dung, chương trình, gắn với đổi mới phương pháp giảng dạy, kiểm tra đánh giá cho giảng viên, phương pháp học của SV theo hướng thiết thực, hiệu quả, phù hợp với đối tượng và sự phát triển của nhiệm vụ quốc phòng - an ninh. Trên cơ sở chương trình quy định, từng giảng viên cần đề cao trách nhiệm, tích cực, chủ động nghiên cứu điều chỉnh, bổ sung nội dung (học phần, chuyên đề) GDQP&AN cho phù hợp với tình hình thực tiễn; trong đó, tập trung cả phần kiến thức quốc phòng - an ninh (lý thuyết) và kỹ năng quân sự (thực hành). Cụ thể cần tập trung vào các chuyên đề: Xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân; Xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân; Kết hợp kinh tế với quốc phòng; Phòng, chống chiến lược “Diễn biến hòa bình”; Xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia; Về dân tộc, tôn giáo; Chống tội phạm, tệ nạn xã hội. Đây là những chuyên đề mà nội dung của nó đã có sự phát triển mới trong thời gian qua. Trên cơ sở điều chỉnh, bổ sung về nội dung, cần điều chỉnh cơ cấu thời gian của các học phần cho hợp lý, nhưng không được rút ngắn tổng thời gian của chương trình quy định; trong đó, chú trọng tăng thời gian đối với những chuyên đề, nội dung trọng tâm, trọng điểm.

Bên cạnh đổi mới nội dung, chương trình cần đẩy mạnh đổi mới phương pháp theo hướng phát huy tính sáng tạo, tích cực của người học. Theo

đó, trước hết cần nâng cao chất lượng soạn giáo án, ứng dụng công nghệ thông tin vào nghiên cứu, trao đổi, cập nhật, khai thác thông tin, tư liệu trong biên soạn giáo án điện tử, mô phỏng các tình huống chiến đấu, động tác kỹ thuật, chiến thuật bộ binh, trường bắn và đưa những hình ảnh, thông tin mới về hoạt động quốc phòng - an ninh vào bài giảng, tạo sự sinh động, hấp dẫn, lôi cuốn người học qua từng chuyên đề. Mặt khác, trong quá trình lên lớp, giảng viên cần sử dụng nhiều phương pháp giảng dạy, huấn luyện, tích hợp hóa các phương pháp dạy - học trong cùng một bài giảng; khắc phục lối truyền thụ một chiều theo kiểu đọc thoại, tăng tính đối thoại, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học, rèn luyện cho SV năng lực tư duy, vận dụng kiến thức vào thực hành và thông qua thực hành để tiếp thu kiến thức lý thuyết.

Ba là, tạo sân chơi lành mạnh, tổ chức thực tập dã ngoại, tham quan các đơn vị vũ trang, bảo tàng, di tích lịch sử

Chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho SV là nội dung quan trọng góp phần nâng cao nhận thức, phát huy tinh thần tự ý thức, các em sẽ ra sức học tập, sáng tạo trong công việc, tuyệt đối chấp hành tốt các quy định của Nhà trường, tin tưởng vào chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Với phương châm “lí luận phải đi đôi với thực tiễn”, kiến thức mà các em đã tiếp thu được cần được trải nghiệm, củng cố. Nhà trường nên tổ chức các chuyến học tập, tham quan thực tế tại bảo tàng, di tích lịch sử, để các em được tận mắt thấy được những gì mình đã học, đã nghe, tình hình thực tế của các đơn vị vũ trang trên địa bàn, từ đó khơi gợi lại những chiến công hào hùng mà ông cha ta đã làm được, giúp các em có động lực, hình thành niềm tin, lòng tự hào, từ đó sẽ ra sức cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Các cán bộ giảng viên nên tổ chức các trò chơi rèn luyện tính tự chủ, trí nhớ, thính tai, tinh mắt

và các giác quan (tiến công, phục kích, anh nuôi đi chợ, vượt rào ban đêm...); rèn luyện tinh thần dũng cảm, sức khỏe dẻo dai, sự khéo léo, nhanh nhẹn (vượt suối, chuyển đạn lên trận địa, kéo co, truyền tin...); rèn luyện kỹ năng chuyên môn (hiệp đồng tác chiến, chuyển thương, tìm phương hướng...); giáo dục tổng hợp (tiến công - phòng ngự, tập làm anh nuôi, ăn ở dã ngoại...). Cùng với đó còn là các hoạt động vui chơi giải trí, giáo dục kỹ năng sống thú vị như: Hội thi nấu ăn Mâm cơm chiến sĩ, Nấu bếp Hoàng Cầm, Vui cùng chiến sĩ, Trò chơi dân gian...

Trải nghiệm thông qua các trò chơi quân sự, SV được nâng cao kỹ năng trong việc thực hành các động tác thuộc nội dung kỹ thuật bắn súng, chiến thuật chiến đấu, điều lệnh đội ngũ, đảm bảo yêu cầu về tính thống nhất, độ chuẩn xác và sức mạnh. Những hoạt động này sẽ tạo được sự gắn kết trên rất nhiều phương diện: giữa con người với thiên nhiên thực tế, giữa lý thuyết với thực hành, giữa lý luận và thực tiễn, nhờ đó SV cảm thấy yêu thích môn học.

III. KẾT LUẬN

YTCT có vai trò rất quan trọng đến sự phát triển nhân cách của SV, nó định hướng, chi phối mọi hoạt động của con người, biến thành hành vi, hành động cách mạng, đảm bảo cho SV luôn vững vàng trước mọi biến động của cuộc sống, không hoang mang, dao động, hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập và rèn luyện tại trường. Giáo dục YTCT cho SV nhằm phát triển ở những chủ nhân tương lai của đất nước trở thành một nhân cách toàn diện, có tinh thần dân tộc và sức mạnh vươn lên trong học tập và rèn luyện, đồng thời có được lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị vững vàng. Môn học GDQP&AN có vai trò quan trọng trong việc nâng cao YTCT cho SV Trường Đại học Hạ Long, để giúp SV tự ý thức, phát huy tinh thần trách nhiệm, nghĩa vụ của mình trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Giáo trình Triết học Mác – Lênin*, NXB Chính trị Quốc gia-Sự thật, Hà Nội tr.160
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18 tháng 3 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ giáo dục và Đào tạo về Chương trình GDQP&AN trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học.
- Hội SV Việt Nam (2018), *Báo cáo của ủy ban trung ương Hội khoa IX tại Đại hội đại biểu toàn quốc Hội SV Việt Nam lần thứ X*, Hà Nội, tr.497
- Quốc hội nước Cộng hòa xã hội Chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh*, NXB Chính trị Quốc gia-Sự thật, Hà Nội.